

Primus enim initium est suffusionis, seu à cerebro, seu etiam à ventriculo (sed & hoc ignorarunt antiqui) secundus autem comitialis morbi vel à cerebro, vel à cerebro, vel à ventriculo.

19. *De capitis doloribus.*

Cum in toto est cephalica, cum in medietate hemisphærica, cum in parte ovari. Cum in particula parua clauus. Inde considerare oportet si ad tactum sentiatur, extra est, si non, intus: si ab intemperie, sensum fit, si à vapore, repente. Qualitas etiam doloris si in tenui membrana, acutior, si in crassa, hebetior. Considerare oportet & grauitatem quæ materiam ibi adesse significat. Tum vero calorem frigus causas antecedentes, & à quibus inuuantur aut læduntur, colorem faciei, oculorum, sternutationes, & somnos ac vigilias.

20. *De Attonito morbo.*

Cum iacet homo tanquam mortuus sine sensu & motu, & repente id contingit, & respiratio læditur, tunc est morbus attonitus. Et si respiratio maneat, & aliquis motus, adest stertor. Et alius per se contingit, alius succedit morbo comitiali, & si non desinit, interficiet: si desinit, facilius & citius priore dissoluitur. Et futuri obliuio stoliditati similis, & capitis dolor vehemens.

21. *De Resolutione.*

Hæc est dimidiæ partis priuatio sensus & motus, absque dolore, & stante ratione. Hæc etiam triplex est: alia incipit. Sunt igitur modi lxxiiij.

22. *De Paraplexia.*

Hæc est diminutio sensus & motus magna in aliqua parte, absque dolore.

23. *De Stupore & Tremore.*

Hic est diminutio sensus, & plerumque etiam motus alicuius partis cum dolore obtuso. Tremor autem fit ab imbecillitate virium. Hæc autem vel defectu spirituum, vel materia, vel anima hæsitante.

24. *De Torsione oris.*

Hæc est species emprosthotoni, & est cum dolore. Et pars laborans fit breuior, & si fit species resolutionis, est sine dolore, & pars affecta est longior. Ad hanc vero partem latam pauci nervi, inquit Galenus, ex quinta cerebri coniugatione veniunt, reliqui omnes à vertebra ceruicis.

25. *De Lycæone, seu Lycanthropia.*

Hæc est melancholiæ quædam peculiaris species, noctu enim domo egressi lupos in omnibus imitantur. Et donec dies illucescat circa defunctorum monumenta plerumque vagantur. Hæc comites ipsorum notæ sunt: facies pallida: oculi ad videndum imbecilles & sicci: lingua aridissima, nulla in ore salua, sitis immodica: bix, quod frequenter impingant, exulceratæ aded vt sanari nequeant.

26. *De Amore.*

Inuat hoc scire, nam frustra huiusmodi homines auxiliis communibus curauerit. Quinimo Erasistratus, vt author est Galenus, sanauit Antiochum Regis filium: luteratusque est hac cura. c. Talenta, id est, aureorum connatum. lx. M. Oculi conca-

Tom. VII.

ni non illachrymant, sed tanquam voluptate pleni apparent. Continens palpebrarum motus, & cum reliquæ corporis partes non collabantur, soli hi amantibus concidunt, Pulsus ipsorum propriè nullus est, vt quidam opinati sunt, verum qualis eorum deprehenditur qui cura conficiuntur. Cum vero id quod amatur in mentem ipsis vel auditu, vel visu, & præsertim repente venerit, tunc pulsus animo turbato contingit immutari, neque naturalem æqualitatem, neque ordinem retinere: Dico multis lachrymæ vberes excidunt, atque his potissimè qui iam potiti sunt.

27. *Morbi cerebri in compositione.*

Horum quidam sunt cum materia, & hi facilius sanationis: namque materia sublata desinunt: qui materia carent, in his opus est mouere iam morbum. Signa quod vbi materia deest, necesse est aliquam adesse causam externam, velut vulnus ictumve aut casum, insolationem, aut calorem immodicum, aut frigus. Qui vero ex materia accidunt, alij ex flatu, alij ab aqua, alij ab humoribus simplicibus aut complicatis, quorum mitior natura est sanguis, sed quoniam extra venas est, deterior redditur tunc pituita. Pituitæ autem morbus minus sæuus quàm flauæ bilis, sed longior: flauæ bilis contra: melancholiæ deterrimus, & periculosior & insanabilior. Aqua autem si membrana peculiari non contineatur, proxima est pituitæ, & minus noxia quam humor crudus, si peculiarem habeat vesicam qua contineatur, nonnunquam repente interficit. Signa pondus & frigiditas. Et quælibet materia bifariam afficit, vel sparsa, & tunc æqualiter afficit: Minorem dolorem excitat: & febrem: & tardius putrescit. Collecta omnia efficit contraria. Et quilibet horum morborum, aut fit in membrana dura, & videtur os capitis affici: & cutis exterior: & pondus est maius. Reliqua sunt minora febris, dolor, vigilia, delirium: aut fit in membrana tenui, & dolor est quasi in medio quo ad altitudinem, & est deterius, & symptomata sunt grauiora. Aut accidit in falce, & est in cerebri medio quoad latitudinem, Et dolor tendit ad imum, & omnia symptomata sunt grauiora. Et quandoque sentitur pulsatio, & cum tumor includit, aut tangit arteriam aded vt sentiatur pulsatio, tunc etiam pulsant arteriæ illi coniunctæ in omnibus, & ided his etiam pulsant tempora, & periculosior morbus. Periculosissimus autem in substantia cerebri, & dolor penè nullus, nisi grauitas: Et oculi contrahuntur, & pedes refrigerantur, & facies fit liuida, & scias quod morborum magnorum signum est non posse videre splendores, aut audire voces nisi remissas: idem in saporibus & odoribus, sed minus, aut significant cerebri imbecillitatem, aut vtrunque.

28. *De flatu seu vaporibus.*

Vapor est crassior flatu, & raro status inuenitur in corpore humano. Et non est res quæ magis imponat medicis flatu: quoniam & dolores sæuos, vt humor acris, excitat, & tumores vt abscessus. Et strin-

H 2 git